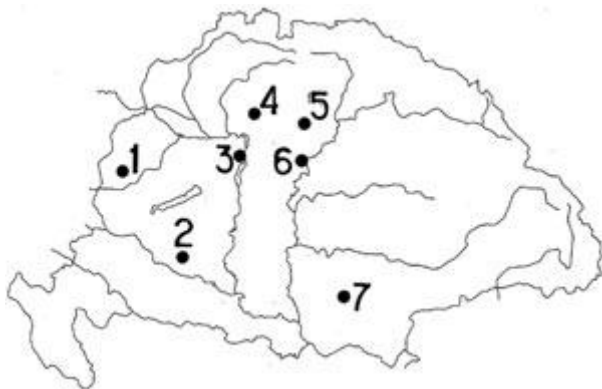

„Summáját írom Eger várának...” – Műveltségi vetélkedő

1. forduló

1. feladat: A törökök várfoglalásai

A térképvázlat a XV-XVI. századi várháborúk időszakával kapcsolatos. Nevezzétek meg a leírásokban szereplő várakat, és írjátok mellé a térképen jelölt számokat!

- Szondy György 150 katonával védte 1552-ben a többszörös török túlerővel szemben
vár neve..... száma.....
- Az 1532-es védelem során egy hónapon keresztül feltartóztatta Szulejmánt
vár neve..... száma.....
- 1552 nyarán a Losonczy István várkapitány vezette védők hősiessége ellenére elesett
vár neve..... száma.....
- 1526-ban, 1529-ben a török elfoglalta, 1541-től 1686-ig a Hódoltság központjává tette
vár neve.....
- A főleg idegen zsoldosokból álló várvédők az éj leple alatt megszöktek, de Nyáry
Lőrinc maroknyi hűséges emberével a végsőkig kitartott. 1552-ben foglalta el a török
vár neve..... száma.....
- Felvidék kapuja, püspökségét Szent István alapította, 1552-ben sikeresen ellenállt a
török ostromnak, de a tizenöt éves háború során védi feladták
vár neve..... száma.....
- 1566 szeptemberében, egy hónapos ostrom után foglalták el a törökök a várat,
várkapitányát Zrínyi Miklós és a várat ostromló Szulejmán is meghalt az ostrom alatt.
vár neve..... száma.....

Elérhető pontszám: 14 pont

2. feladat: Ki ő?

Nevezzétek meg, hogy kik az alábbi személyek az Egri csillagok történetében!

- Ő kíséri el Gergőt oda, ahonnan látni az utat, melyen a törökök elvonulnak.
 - Ő Török Bálint udvarában a dalnok.
 - Dobó kéme és levélhordozója.
 - Ő árulja el az egri várat.
 - A királyné hadnagya, hozzá akarják adni Cecey Évát.
1. =
2. =
3. =

A pályázat a Nemzeti Erőforrás Minisztérium megbízásából az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő által meghirdetett

NTP-KTTV-11-0101 kódszámú pályázati támogatásból valósult meg.

4. =

5. =

Elérhető pontszám: 5 pont

3. feladat: Szómagyarázat

Magyarázzátok meg, hogy az alábbi meghatározások mit takarnak!

1. Arab eredetű szó. Apró tárgy, mely a babonákban hívők szerint megvédi viselőjét.
2. Törökül Yedikule.
3. Fejfedő; közvetlenül a fej vagy kisméretű, merev kalap köré tekert hosszú sál.
4. 20-50 cm hosszú, kétélű, késszerű gyilok, melynek ékesített markolatán soha sincsen keresztrúd. A keleti népek az övbe dugva hordják.

1.

2.

3.

4.

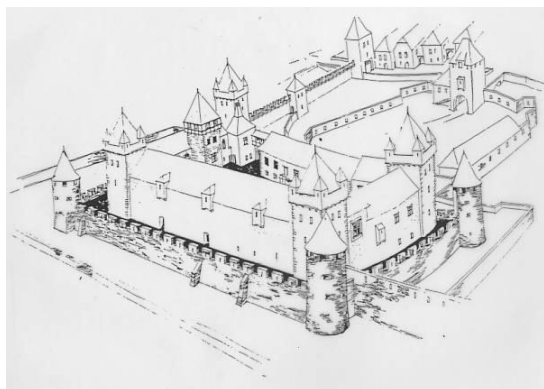
Elérhető pontszám: 4 pont

4. feladat: Várfelismerő

A) Melyik várat ábrázolja a kép a XVI. századi várháborúk idejéből?

B) Melyik betűvel jelzett idézet kapcsolható a vár ostromához?

Egy betűjelet nem kell felhasználnotok! Írjátok a pontozott vonalakra a válaszokat!

a.

vár neve

b. idézet betűjele:

c.

vár neve

d. idézet betűjele:

e.
vár neve

f. idézet betűjele:

Idézetek:

A. *"... Sem erő, sem fortély meg nem félemlít. Sem pénz, sem ígéret meg nem tántorít. A vár feladásáról sem szót nem ejtek, sem szót nem hallgatok. Magamat élve sem a váron belül, sem a váron kívül meg nem adom... Isten engem úgy segítjen!"*

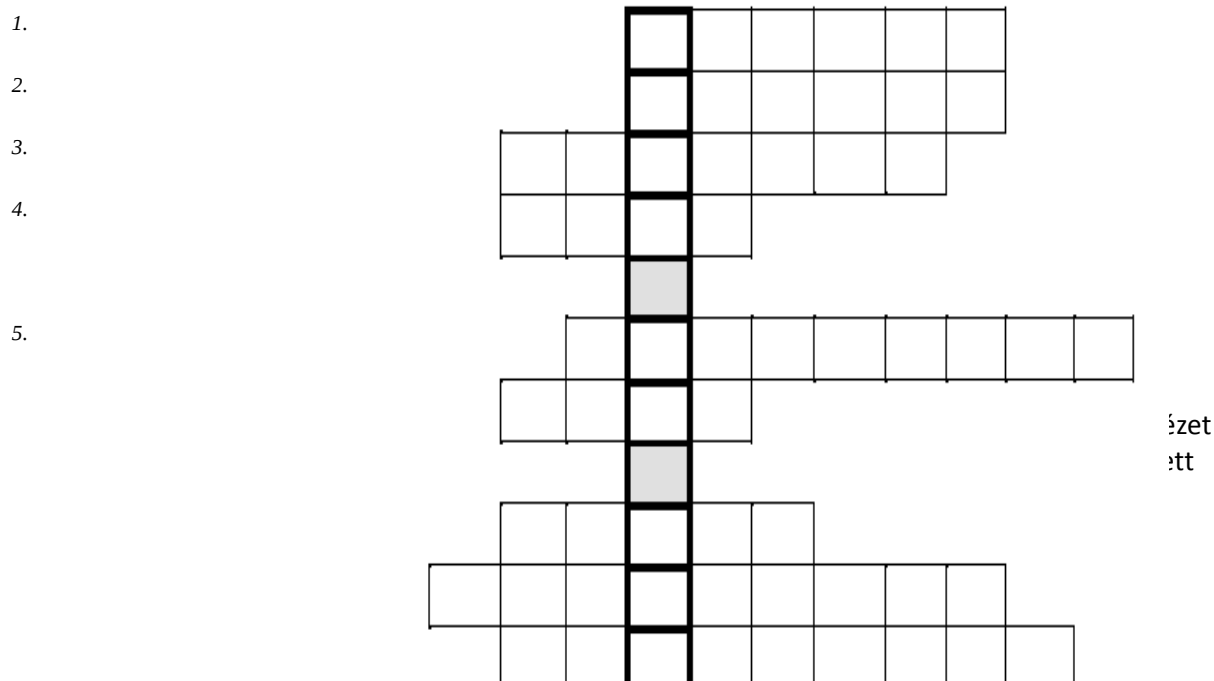
B. *„Két ifju térdel, kezökben a lant,
A kopja tövén, mintha volna feszület.
Zsibongva hadával a völgyben alant
Ali győzelem-ünnepet űlet.”*

C. *„ A Te katonád voltam, Istenem!”*

D. *„ Mialatt Szulejmán közel egy hónapon át bajlódott a jelentéktelen vár ostromával, azalatt Bécs környékén 130 000 fős hatalmas sereg gyűlt egybe tapasztalt tisztek vezetése alatt s maga V. Károly császár jelenlétében harckészen várta a csatajelt...”*
Elérhető pontszám: 6 pont

5. feladat: Fejtörő

A keresztrejtvény megfejtéséből megtudhatjátok, milyen jelképek díszítették az Egri csillagok című regény szereplőjének, Jumurdzsáknak az amulettjét. (A szóközöket jelöltük.)

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

1. A tizenöt éves háború jelzője	9. szentháromság-tagadó vallási irányzat Erdélyben
2. török uralkodócsalád neve	10. a török által elfoglalt magyarországi területek neve
3. nagyobb török területi-közigazgatási egység	11. kávé korabeli népnyelven
4. mohamedán bíró	12. török adófajta
5. híres isztambuli börtön	13. a földesúr sajátkezelésében tartott birtoka
6. magas rangú török vezető	14. a király utáni legfőbb méltóság
7. török pénzegység	15. fegyveres marhapásztorok, katonák
8. Jézus Társaságához tartozó szerzetesek	

Megfejtés:

Elérhető pontszám: 16 pont

6. feladat: Egérrágtá

Egészítsétek ki az alábbi szöveget a hiányzó szavakkal!

(felhasználható irodalom: Sugár István Az egri vár históriája)

1552. október-én, immár 31 napja dúlt egyre meg-megújuló lendülettel az egri vár ostroma, de a sereg még mindig nem érte el célját. A magyar katonákat kemény próbára tette az emberfölötti küzdelem, mégis állták a harcot. Pedig ekkorra a vár már súlyos sérüléseket szenvedett. A vár pusztulása olyan mértékűvé vált, hogy nem egy helyen akár is át lehetett volna a falakon ugratni. A romosodás kivált a rohamok helyein volt súlyos: a Dobó- és a bástya között, a Föld, a Tömlőc, a Bolyki- és a-tornyon, az-kapunál, valamint a palotán és az előtte húzódó északi falon.

A pályázat a Nemzeti Erőforrás Minisztérium megbízásából az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő által meghirdetett
NTP-KTTV-11-0101 kódszámú pályázati támogatásból valósult meg.

Elérhető pontszám: 7 pont

7. feladat: Élet a török kori Egerben

Válaszoljatok az alábbi kérdésekre!

1. Milyen irányból támadtak a törökök Magyarországra?
.....
2. Mikor, és kinek a vezetésével verték vissza a török támadást az egri védők?
.....
3. Miért volt hatékonyabb a várvédelemben a fülesbástya, mint a korábbi körbástya?
.....
4. Miért veszítették el 1596-ban az egri vár katonái az ostromot?
.....
5. Eger milyen török közigazgatási egységnek volt a székhelye?
.....
6. Sorolj fel 3 török építészeti emléket Egerben!
.....
7. Sorolj fel 3 használati tárgyat, ami a török időszakból való!
.....
8. Hány fürdője volt Egernek a török korban?
.....
9. Mennyi ideig tartott a török uralom Egerben?
.....
10. Mire használták a törökök a findzsát?
.....
11. Sorolj fel a XVII. századi magyar főúri szobából 3 használati tárgyat!
.....
12. Mivel fűtötték akkoriban a szobákat?
.....
13. Milyen szerepe lehetett a korabeli szőnyegeknek?
.....
- 13+1. Török tárgyakon láthatunk-e emberalakokat?
.....

Elérhető pontszám: 14 pont

8. feladat: Ki mondta kinek?

Találjátok ki, hogy az alábbi idézetek mely szereplőket kapcsolnak össze az Egri csillagok című regényben!

1. „Tudd meg, ki volt a markodban, ostoba gyaur! Én ama híres Jaja-Oglu Mohamed fia vagyok. Kaphattál volna értem zsákkal az aranyból!”
2. „Az a fő, hogy ne féljünk!”
3. „Te pogány vén ember, fából van neked a szíved is!”
4. „Gergelynek nem szabad megtudnia, hogy kegyelmed itt van. Ebben kérlelhetetlen vagyok.”
1.
2.

A pályázat a Nemzeti Erőforrás Minisztérium megbízásából az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő által meghirdetett
NTP-KTTV-11-0101 kódszámú pályázati támogatásból valósult meg.

3.

4.

Elérhető pontszám: 4 pont

9. feladat: Váralaprajz

Gárdonyi Géza regénye alapján készítsétek el az egri vár alaprajzát! Jelöljétek be a vár és a benne lévő épületek elhelyezkedését, nevezzétek meg az egyes bástyákat, kapukat és épületeket!

Elérhető pontszám: 30 pont

Az első forduló megoldásait elektronikus formában kérjük visszaküldeni! Javasoljuk, hogy az utolsó feladat alaprajzát kézzel készítsétek el, és szkenneljétek be!

A második fordulóba jutott csapatok feladata lesz az Egri csillagok című regényből egy-egy rövid jelenet előadása, 5-10 percben.

Felhasználható irodalom:

A forgalomban lévő magyar irodalom és történelem tankönyvek, történelmi atlaszok.

Gárdonyi Géza: Egri csillagok (bármely kiadás).

Sugár István: Az egri vár históriája, Bp., 1991., Zrínyi Kiadó.

Herbert-Martos-Moss-Tisza: Történelem 4., Bp., 2002., Reáltanoda Alapítvány.